

ธัมมัตถวรรค

๖. หตถกขัตถุ. (มยา วุจเจเต) (๑๙๘)

"น มุณฑเกน สมโณติ อิมํ ธมฺมเทศนํ สตุถา สาวตฺถิยํ วิหรนฺโต
หตฺถกํ อารพฺภ กเถสิ.

โส (หตฺถโก) กิร วาทกฺขิตฺโต "ตุมฺहे อสุกฺเวลาเย อสุกฺกฺจํ
นาม คจฺเจยฺยาถ, (มยํ) วาํทํ กริสฺสามาติ วตฺวา ปุเรตรเมว ตตฺถ
(จาเน) คนฺตฺวา "ปสฺสถ, ติตฺถิยา มม ภเยน น อาคตา, เอเสว
(อคมฺนาภาโว) เนสํ (ติตฺถิยานํ) ปราชโย โหตีติอาทีนิ (วจนานิ) วตฺวา
วาทกฺขิตฺโต อณฺเณน (วตฺถุณา) อณฺเณ (วตฺถุ) ปฏิจฺรณฺโต วิจฺรติ.

สตุถา "หตฺถโก กิร เอวํ กโรตีติ สุตฺวา (ภิกฺขุ) ตํ (หตฺถกํ) ปกฺ
โกสาเปตฺวา "สจฺจํ กิร ตวํ หตฺถก เอวํ กโรสีติ ปุจฺจิตฺวา, (หตฺถเกน)
"สจฺจํ เอวํ กโรมีติ (วจน) วุจฺเจเต, "กสฺมา เอวํ กโรสี? (ปฺคุคฺโล) เอว
รูปํ หิ มุสาวาทํ กโรนฺโต สีสฺมุณฑนาทิมตฺเตเนว (การณฺน) สมโณ นาม
น โหติ; โย (ปฺคุคฺโล) ปน อณฺฺนิ วา ญฺญานิ วา ปาปานิ สเมตฺวา จิ
โต, อยเมว (ปฺคุคฺโล) สมโณ โหตีติ วตฺวา อีมา คธา อภาสิ

"น มุณฑเกน สมโณ อพฺพโต อลิกํ ภณฺ,

อิจฺฉาโลภสฺมาปฺนโน สมโณ ก็ ภวิสฺสติ:

โย จ สเมติ ปาปานิ อณฺฺญานานิ สพฺพโส,

สมิตฺตฺตา หิ ปาปานํ `สมโณติ ปวฺจจฺตีติ.

ตตฺถ (ปเทสุ) "มุณฑเกนาติ: (ปทสฺส) สีสฺมุณฑมตฺเตน การณฺ
นาติ (อตฺโถ). อพฺพโตติ: (ปทสฺส) สีสฺวเตน จ ฐตฺถกฺวเตน จ วิรฺหิตฺติ
(อตฺโถ). อลิกํ ภณฺนติ: (ปททฺวยสฺส) มุสาวาทํ ภณฺนฺโต อปฺปตฺเตสุ
อารมฺมณฺสุ อิจฺฉาย (จ) ปตฺเตสุ (อารมฺมณฺสุ) จ โลเกน สมฺนฺนาค

โต สมโน นาม ก็ ภวิสสตีติ (อตฺโถ). สเมตตีติ: (ปทสฺส) โย (ปฺคฺคฺโล)
 จ ปรีตฺตานิ วา มหนฺตานิ วา ปาปานิ วูปสเมติ, โส (ปฺคฺคฺโล) เตสํ
 (ปาปํ) สมิตตฺตา (ภควตา) `สมโนติ ปวฺจจตีติ อตฺโถ.
 เทสนาวสานะ พหุ (ชนา) โสตาปตฺติผลาทีนิ (อริยผลานิ) ปาปฺณิสฺสูติ.
 หตฺถกฺวตฺถุ นิฏฺฐิตํ.